

Barne-, Likestillings og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Dets referanse

Vår referanse

Dato

12-189652ADM-HALD

26.11.2012

Høringsuttalelse – forslag til endring i barneloven

Halden tingrett har gjennomgått høring - forslag til endring i lov 8. april nr. 7 1981 om barn og foreldre (barnelova) – med høringsfrist 01.12.2012.

Vi slutter oss i hovedsak til de endringene som er foreslått.

Forslag til ny domstoloven § 63 b

Når det gjelder utformingen av bestemmelsen, slutter vi oss til at det inntreer en *meldeplikt* for dommeren "når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt", jf. forslaget til ny § 63 b.

Halden tingrett har lagt til grunn at dommere også i dag har anledning til å sende bekymringsmelding, når vedkommende har opplysninger som fremstår foruroligende, uten at det kan konstateres at det er grunn til å tro at det foreligger *alvorlig* omsorgssvikt. Vi mener det er viktig at det i lovmotivene klart fremgår at denne muligheten fortsatt er der.

Forslag til endret § 43 første og fjerde ledd

Vi har vurdert forslaget og mener det balanserer de ulike hensyn som gjør seg gjeldende.

Høringen nevner rettspraksis hvor utøvelse av samværsnekt har medført at domstolen har flyttet barn til samværsforeldren. I den nevnte avgjørelsen (Rt-2005-682) skjedde dette, til tross for at en rekke andre momenter med styrke tilsa at flytting ikke burde skje.

Vi mener nok at rettspraksis, etter avgjørelsen i 2005, er korrigert. Hensynet til best samlet foreldrekontakt gis ikke lenger "best prioritet" når de ulike hensyn skal veies mot hverandre. Samtlige hensyn må vurderes og det skal foretas en konkret vurdering i den enkelte sak av hva som anses å være barnets beste.

Vi tillater oss å anta at Høyesterett i dag ville konkludert annerledes enn de gjorde i avgjørelsen i Rt-2005-682. Vi oppfatter endringsforslaget til barneloven § 43 første og femte ledd slik, at dette også er en ønsket utvikling fra departementets side.

Forslag til ny § 43 siste ledd – krav om dom for bortfall av samværsrett og foreldreansvar

Muligheten til fradømmelse av samværsrett og foreldreansvar i forbindelse med straffesak, bør reserveres til de groveste straffbare handlingene. Det vil si de tilfelle som sjelden vil by på tvil og som krever lite utredning. Uansett bør forslaget begrenses til de tilfelle der det etter loven i dag skal oppnevnes bistandsadvokat. Vi slutter oss til høringen side 42 og betenkelighetene knyttet til påtalemyndighetens kompetanse om barnerettslige spørsmål.

Vi slutter oss til forslaget til ny § 43 siste ledd, med disse reservasjonene.

NAV ivaretar i dag det offentlige interesse i å få fastslått farskap. Det kan spørres om andre offentlige organer enn barnevernet, som for eksempel Fylkesmannen eller NAV, bør gis kompetanse til å kreve dom for bortfall av foreldreansvar og samværsrett.

Vi mener at krav i straffesak, om bortfall av foreldreansvar og samværsrett, ikke bør være avhengig av at den andre av foreldrene samtykker. Det vises til side 42 siste avsnitt, med vurderinger vi slutter oss til. Igjen under forutsetning av at slike krav bare fremmes i de alvorligste sakene.

Kommentar til høringens punkt 2.3 - Henlagt straffesak

Departementet nevner tilfelle hvor en av foreldrene har vært anmeldt for vold eller seksuelle overgrep mot barnet og påtalemyndigheten har henlagt saken. Departementet antar, dog med forbehold, at domstolene ved avgjørelse om fast bosted/fastsettelse av samvær, legger påtalemyndigheten (og straffrettens) beviskrav- og vurdering til grunn.

Vi mener at retten har, og tar, et selvstendig ansvar for å vurdere bevisene i henlagte straffesaker, når disse er relevante i saker etter barneloven. Videre legger domstolene til grunn bevisregelen nevnt på side 24 siste avsnitt: "at det overhode ikke kan tas noen risiko i et slikt forhold", jf. Rt-1990-239, med videre henvisninger.

Barnevernet i barnefordelingssaker

Vi ser regelmessig at barnevernet stanser eller avventer sitt arbeid, dersom det allerede verserer en sak for domstolen mellom de samme foreldrene etter barneloven. Det kan spørres om hvor heldig en slik praksis er. Vi er i utgangspunktet positive til at barnevernet bør ha en rolle i forhold til å bidra til at samvær stoppes ved berettiget mistanke om grov omsorgssvikt eller overgrep fra samværsforeldren. Om dette bør legges opp som partshjelper er vi i tvil om. Men skottene mellom saksbehandlingen i mellom barnevern og barnefordelingssaker bør mykes opp. Hvordan dette bør gjøres er det for omfattende å si noe om her.

Vi slutter oss til forslaget om at barneverntjenesten fritas for taushetsplikten i barnelovsaker.

Avslutning

Vi ser en økning i antall saker etter barneloven. I en betydelig andel av sakene er konflikten mellom foreldrene svært dyp og mistilliten meget stor. Dette er en økende tendens og åpenbart skadelig for barn. Der hvor konflikten er så massiv at foreldrenes omsorgsevne reduseres til under et lavmål, har i prinsippet barnevernet et ansvar. Vår erfaring er at dette ansvaret ikke tas.

Vi erfarer også at de litt større barna (fra 9 års alder cirka) som lever i slike "krigssoner" i årevis, velger å trekke seg unna konflikten, ved selv å motsette seg samvær. Vi har også sett tilfeller hvor barna nekter å snakke med/samarbeide med oppnevnt sakkyndig, når saken behandles av retten etter § 61 nr. 1 eller nr. 3. Disse sakene er svært krevende å behandle. Det er ikke alltid lett å se årsaken til at barna nekter å treffe samværsforeldren. Det er

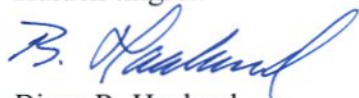
vanskelig å se at det "hefter noe" ved vedkommende. Likevel kan altså situasjonen være at samvær ikke lar seg gjennomføre. Her oppfatter vi praksis slik at det ikke skal fastsettes samvær for de større barna (i alle fall fra 12 års alder) når det ikke lar seg gjennomføre frivillig fra barnets side. Barnets mening får her avgjørende betydning, jf. LA-2007-61667 og dom av Borgarting lagmannsrett av 23.12.2005. I utgangspunktet fryktet vi at departementets foreslåtte endringer i barneloven § 43 i praksis ville forsterke tendensen om barn som nekter samvær med den av foreldrene barnet ikke bor hos. Årsaken var at fast bostedforeldren i første omgang, etter de foreslåtte reglene, lettere ville kunne utøve samværsnekt. Etter hvert som tiden går blir gjenopptakelse av samvær vanskelig og til slutt umulig. Etter gjennomgang av forslaget har vi ikke lenger denne innvendingen.

Vi har også vært noe betenkt over at forslaget utelukkende knytter seg til hva fast bostedsforelder kan foreta seg, men ikke tar opp i seg samværsforeldrens virkemidler ved mistanke om vold og/eller seksuelle overgrep på barnets faste bosted. Dette kan fremstå som en "diskriminering" av samværsforelderen, det vil si lovteksten er ikke utformet nøytralt. Samværsforeldren har selvsagt virkemidlene krav om midlertidig avgjørelse, melding til barnevernet og nødrett. Om det er mulig, lovteknisk, å endre dette er vi usikre på.

Av tids- og ressursgrunner har vi ikke kunnet gå i dybden på de prosessuelle endringene som er foreslått, med hensyn til partsinntreden, osv.

Slik forslaget er formulert, har konkluderer vi etter dette med at vi i hovedsak slutter oss til lovendringene som er foreslått.

Halden tingrett

Bjørn R. Haaland
sorenskriver

Anne Kristin Uhre
tingrettsdommer